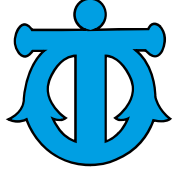

DENİZDEN MERHABA

30. YIL

İMEAK Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi Dergisidir.

Nisan - Mayıs - Haziran 2017 • Sayı:14

- YENİ FIRSATLAR..
- TÜRKİYE'DE ÇOKLU TRANSİT TAŞIMACILIK
- EGE'DE GEMİ İNŞA SANAYİ
- TEKNE İMALATI STRATEJİK SEKTÖR SAYILSIN
- YILMAZ DAĞCI:
“İYİ Kİ DENİZCİ OLDUM,
EMEKLİLİĞE HİÇ NİYETİM YOK”
- TRUVA VE İSTANBUL FERİBOTU

Barış Çalık*

LINER (KIRKAMBAR)TAŞIMALARA KONU KONİŞMENTOLARIN ARKA YÜZÜNDE YER ALAN TAŞIMA ŞARTLARININ HUKUKİ MAHİYETİ

“Kırkambar taşıması olan konteyner taşımalarında navlun sözleşmesi bizatihi konişmento arkasında yer alan taşıma şartları olduğundan yine konteyner taşımalarında navlun sözleşmesi hükümleri taşımaya ilişkin konişmento ile bütünlük hale gelmekte, kıymetli bir evrak olan konişmentonun parçası olmaktadır”.

Bilindiği üzere konvansiyonel yük taşımacılığında taşıyanlar ile taşıtanlar belirli bir yükün yine belirli bir gemi ile taşınması ve geminin taşıtana tahsisi hususunda mutabık kalmak için ya doğrudan doğruya bir charter parti akdetmekte, ya da yaygın uygulama olarak e-posta mesajları vasıtası ile recap, fixture ya da benzeri mahiyette, işin ve taşımanın temel şartlarını belirleyen bir ön anlaşma yapmakta, akabinde bu ön anlaşmada diğer tüm durumlarda uluslararası arenada kullanılan Örn. BIMCO Clean Gencon gibi matbu charter partilere atıf yapmaktadırlar. Bu yöndeki charter partinin kurulmasından sonra, kararlaştırılan taşımaya konu yükün gemiye yüklenmesini müteakip yükletenin/taşıtanın talimatı uyarınca mevcut charter parti çerçevesinde bu sefere ilişkin ya charter patiyeye atıf yapan ya da bundan bağımsız liner bazında konişmento düzenlenmekte ve tedavüle çıkartılmaktadır. İşte taşıyan ile taşıtan arasında akdedilen bu charter parti ve/veya recap, fixture gibi ön anlaşmaların hukuki mahiyetler “navlun sözleşmesi” dir.

Konvansiyonel yük taşımacılığında asıl olan belirlenmiş bir yükün yine taraflarca belirlenmiş bir gemi ile

taşınması iken, kırkambar taşıması olan düzenli hat taşımacılığında ise asıl olan, sadece yükün genellikle düzenli hat seferi çerçevesinde belli bir güzergah üzerindeki bir noktadan başka bir noktaya taşınmasıdır. Bu nokta itibari ile, konteyner taşımaları birden çok yük ilgisinin parça yükünün taşınması olduğundan, konteyner operatörlerinin her bir yük ilgisini ayrı ayrı taşıma mukavelesi yani navlun sözleşmesi akdetmesi pek mümkün değildir. Bu nokta itibari ile konteyner operatörleri genel mahiyetteki taşıma şartlarını belirlemek ve bunları çoğunlukla firmaların internet web sayfalarında ilan ettikleri gibi her halükarda ayrıca konişmentolarının arkasına da basılı olarak derc etmektedirler. İşte kırkambar taşıması olan konteyner taşımalarına

konu konişmento arkasında yer alan taşıma şartları ise, bu konteyner taşımasına ilişkin navlun sözleşmesi hükümleridir. (Prof. Dr. Rayegan Kender - Prof. Dr. Tahir Çağa - Deniz

DENİZ HUKUKU

Ticaret Hukuku 2 - Sf.16, Sf.72)

6102 s. Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.1237/2, taşıyan ile taşıtan arasındaki ilişkilerde navlun sözleşmesinin esas alınacağına hükmetmiştir. Bu madde düzenlemesi uyarınca konvansiyonel yük taşımacılığında taşıyan ile taşıtan (çarterer) arasındaki ilişkilerde çarter parti hükümlerinin değerlendirilmesi ve dikkate alınması gerekmektedir zira yukarıda belirttiğimiz üzere, konvansiyonel yük taşımacılığında navlun sözleşmesi konişmento değil, bizatihi çarter partinin kendisidir. Buradan hareket ile, yine konvansiyonel yük taşımacılığında navlun sözleşmesi hükümleri doğrudan doğruya yük alıcısı gönderileni de bağlamaktadır. Konvansiyonel yük taşımacılığında istisnai durumlar haricinde (Örn. FOB satış) yük alıcısı yani gönderilen çarter partinin tarafı olmamakta ve çoğu zaman da çarter partiden haberdar bile olmadan sadece konişmentoyu ciro ile devralıp yüklerini konişmento ibrazı karşılığında teslim almaktadırlar. İşte bu vesile ile 6102 s. TTK m.1237/3, yük alıcısı gönderilenin çarter partideki hükümler ile bağlı hale gelebilmesi için, konişmento ile birlikte çarter partinin bir örneğinin de ciro ile birlikte yük alıcısına gönderilene devredilmesi gerektiğine hükmetmiştir.

Böyle bir keyfiyet karşında, konişmento ile birlikte çarter partiyi de ciro ile devralan yük alıcısı gönderilen artık çarter partide taşıyan ile taşıtan arasında kararlaştırılan navlun sözleşmesi hükümlerinden de kendi üzerine düşen edimler bakımından sorumlu hale gelecektir.

Kırkambar taşınması olan konteyner taşımalarında ise durum konvansiyonel yük taşımacılığında biraz daha farklıdır. Yukarıda izah edildiği üzere, kırkambar taşınması olan konteyner taşımalarında navlun sözleşmesi bizatihi konişmento arkasında yer alan taşıma şartları olduğundan yine konteyner taşımalarında navlun sözleşmesi hükümleri taşımaya ilişkin konişmento ile bütünlük hale gelmekte, kıymetli bir evrak olan konişmentonun parçası olmaktadır. Bu vesile ile aynı konvansiyonel taşımalarda olduğu gibi, konteyner taşımalarında konişmento ve konişmento arkasındaki navlun sözleşmesi hükümleri taşıyan ile taşıtan arasındaki ilişkilerde esas tutulmakla birlikte bu konişmento ve konişmento arka yüzünde yer alan şartlar, konişmentoyu ciro ile devralan yük alıcısı gönderilen ya da diğer bir 3. kişi için de bağlayıcı olmaktadır. Bunlar ile birlikte 6102 s. TTK m.1228 uyarınca konişmento,

taşıyan tarafından yükleten (Shipper) 'in istediği adette düzenlenen ve yine yükletene teslim edilerek tedavüle çıkartılan bir kıymetli evraktır. Bu mealde, konteyner taşımalarında navlun sözleşmesi hükümleri konişmento ile bütünlük olduğundan ve bu konişmento taşıyan tarafından yükletenin istediği adette düzenlenerek yine yükletene teslim edilerek tedavüle çıkartıldığından, konişmento ve konişmento arkasındaki navlun sözleşmesi hükümleri de konteyner taşımaları bakımından taşıtan ve bu konişmentoyu ciro ile devralan yük alıcısını bağlayacağı gibi aynı zamanda yükleten sıfatını haiz tarafları da bağlayıcı hale gelmektedir. Bunlar ile sınırlı kalmayarak da, muhtemel bir yük ziya ve/veya hasarı gibi durumlarda da, mevcut zararını sigorta sözleşmesi uyarınca sigorta şirketine tazmin ve intikal ettiren taşıma sözleşmesi tarafı bakımından da konteyner taşımalarına konu konişmento ve konişmento arkasında yer alan navlun sözleşmesi hükmünde olan tüm taşıma şartları TTK' da düzenlenen kanuni halefiyet ilkesi gereğince, navlun sözleşmesi tarafının yerine geçen yük sigortası için aynı şekilde de bağlayıcıdır.

*Avukat